

31 december 2013

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. G.M.J. van Oijen,

tegen:

(*wijlen*) [naam]
geboren op [datum] en overleden,
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de congregatie van de Broeders van O.L.
Vrouw van Lourdes.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 13 maart 2013. Op 25 april 2013 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van broeder [naam], provinciale overste van de Broeders van O.L. Vrouw van Lourdes. Op 17 juli 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden. Klager is verschenen met zijn dochter. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. G.M.J. van Oijen. Namens de congregatie is verschenen broeder J. [naam], provinciale overste. Tijdens de behandeling van de klacht op de zitting van 17 juli 2013 is besloten om het opstellen van het advies uit te stellen, ten einde klager in de gelegenheid te stellen aanvullend informatie aan het dossier toe te voegen. Bij schrijven van 23 oktober 2013 (ingekomen 24 oktober 2013) heeft mr. Van Oijen nadere stukken ingebracht en verzocht nog te wachten met het opstellen van het advies, teneinde klager in de gelegenheid te stellen met nader bewijs te komen. Bij schrijven van 6 november 2013 (ingekomen 7 november 2013) heeft mr. Van Oijen de Klachtencommissie laten weten dat klager zijn zoektocht naar steunbewijs vooralsnog zal staken. Bij schrijven van 18 november 2013 (ingekomen 26 november 2013) heeft de provinciale overste gereageerd op de nader ingebrachte stukken van 23 oktober 2013.

2. De klacht

- 2.1. Op of omstreeks 1963-1964 is klager slachtoffer geworden van seksueel misbruik gepleegd door aangeklaagde.

Aangeklaagde was via de congregatie van de Broeders van O.L. Vrouw van Lourdes werkzaam in [internaat], alwaar hij als huisvader de leiding had over één van de barakken gelegen op het internaatsterrein.

Klager verbleef op of omstreeks 1963-1964 in [internaat]. Aangeklaagde had de leiding over de barak waar klager samen met – bij benadering – zo'n twintig andere jongens verbleef. Er was dus sprake van een (afhankelijkheids)relatie tussen een geestelijke en een aan zijn zorg toevertrouwd minderjarig kind.

Overdag werkte klager in de tuin van [internaat] en/of maakte hij vogelhuisjes die later werden verkocht. Klager herinnert zich slechts van aangeklaagde dat hij grote handen en een stevig postuur had.

De contacten tussen klager en aangeklaagde waren tijdens de eerste weken in [internaat] nog onschuldig te noemen. Al snel begon aangeklaagde echter handtastelijk te worden. Zo wreef aangeklaagde zo nu en dan over klagers rug. Ook moest klager wel eens bij aangeklaagde op schoot gaan zitten, wreef aangeklaagde met zijn gezicht langs het gezicht van klager en gaf hij klager kusjes in zijn nek. Een en ander ging van kwaad tot erger. Na een aantal weken werd klager door aangeklaagde voortaan één à twee keer per week 's avonds uit bed gehaald en meegenomen naar de (slaap)kamer van aangeklaagde. Aldaar moest klager dan in de regel op schoot van aangeklaagde gaan zitten waarna aangeklaagde hem met zijn handen (huid op huid) over zijn hele lichaam begon te betasten. Ook werd klager daarbij door aangeklaagde gekust op verschillende plaatsen op zijn lichaam, zoals borstkas en bovenbenen. Klager werd niet op de mond gekust. Uiteindelijk belandden dan de handen van aangeklaagde in klagers broek om zo klagers geslachtsdeel te betasten. Ook werd klager geboden dat hij met zijn handen aan het geslachtsdeel van aangeklaagde zat. Omdat klager dan tegen stribbelde trok aangeklaagde zijn hand over die van klager heen en bewoog deze naar zijn geslachtsdeel om hier vervolgens aan te strelen respectievelijk trekken. Klager moest daarbij ook het geslachtsdeel van aangeklaagde kussen. Klager heeft aangeklaagde niet gepijpt omdat klager daarvan moest kokhalzen. Gewoonlijk eindigden de nachtelijke gedwongen bezoeken aan aangeklaagde ermee dat aangeklaagde hijgend klaar kwam vaak in het gezicht en/of de handen van klager. Aangeklaagde waste daarop klager waarna hij weer terug naar zijn bed werd gestuurd. Als gesteld kwam het seksueel misbruik als hiervoor omschreven gedurende een periode van ongeveer zeven maanden één à twee keer per week voor.

- 2.2. De omschreven gebeurtenissen hebben een zeer grote impact gehad op klagers leven. Sinds klagers oudste zoon de leeftijd heeft bereikt waarop klager seksueel werd misbruikt (ongeveer zestien jaar), kampt klager met een ernstige angststoornis. Klager heeft in het verleden tal van aanvallen gehad. Ook nu heeft klager nog geregeld last van deze angststoornis. Daarnaast komt het geregeld voor dat klager tijdens zijn slaap aan het gillen is (en hij vervolgens door zijn vrouw wordt wakker gemaakt). De angstaanvallen vinden meestal plaats in aanloop naar en/of op het moment dat klager op vakantie gaat (en hij zijn vertrouwde woon-werkomgeving moet verlaten).

Telkens voelt klager zich bij een dergelijke aanval weer zoals de jongen van toen die seksueel werd misbruikt. Klager is dan telkens weer bang dat hij weer terug zou moeten naar [internaat]. Verstijfd van angst krimpt klager dan in elkaar en is hij niet in staat om ook maar iets te kunnen doen. Ter voorkoming en onderdrukking van deze aanvallen gebruikt klager medicijnen (oxazepam). Een aantal dagen voorafgaand aan vakanties begint klager met het slikken van medicijnen. Bovenop zijn medicijngebruik drinkt klager bovendien geregeld sterke drank om zijn angstgevoelens in bedwang te houden. Klager is thans (nog steeds) onder behandeling van een psycholoog voor dit probleem.

Klager stelt de afgelopen maanden bovendien steeds vaker naar de fles te hebben gegrepen.

Volgens klager is de reden hiervan gelegen in het feit dat het klachttraject is gaan lopen en alles weer naar boven komt.

Over het seksueel misbruik heeft klager lange tijd met niemand durven te spreken. Klager heeft pas twee jaar geleden rondom de publiciteit bij het rapport-Deetman voor het eerst tegen zijn echtgenote durven zeggen dat hij seksueel misbruikt was. Klager heeft tegen zijn juridisch adviseur pas voor de eerste keer tot in detail durven te spreken over hetgeen hem is overkomen in [internaat]. Omdat klager al die tijd tegen de buitenwereld (nagenoeg) zijn mond heeft gehouden over het seksueel misbruik heeft hij lange tijd in een isolement geleefd.

Klager stelt dat hij lange tijd heeft rondgelopen als een bom die om het minste of geringste kon ontploffen hetgeen niet zelden leidde tot een handgemeen. De aanleiding hiervoor lag dikwijls in zijn aversie tegen homo's." Als een man klager naar zijn smaak al te lang aankeek kon hij er al op losslaan.

Ook in zijn werk heeft klager de gevolgen van het seksueel misbruik ervaren. Klager heeft grote moeite gehad met het accepteren van gezag. Hierdoor heeft klager in het verleden geregeld in de clinch gelegen met zijn leidinggevende.

Ten slotte geeft klager aan dat hij sterke argwaan heeft ten aanzien van alles wat met de R.K.-kerk te maken heeft. Een en ander is allereerst ingegeven door de omschreven gebeurtenissen.

- 2.3. Klager wil met het indienen van deze klacht bereiken dat de verantwoordelijken binnen de kerk namens aangeklaagde beseffen en inzien dat er met de verwerpelijke daden onnoemelijke schade, materieel maar met name ook immaterieel, is aangericht bij klager. Klager vindt dat de daden als waarvan hij het slachtoffer is geworden niet ongestraft mogen blijven.

Klager hoopt dat hij met het doorlopen van de klachtprocedure voorgoed de traumatische gebeurtenissen uit zijn jeugd en de gevolgen hiervan waarmee hij tot op de dag van vandaag te kampen heeft achter zich kan laten. Daarnaast wenst hij dat met de in deze klachtprocedure verkregen informatie het probleem seksueel misbruik (verder) wordt ingedamd en nieuwe slachtoffers in de toekomst worden voorkomen. Klager geeft aan dat hij niet uit is op schadevergoeding. Indien zijn klacht evenwel gegrond zal worden verklaard, wenst klager toch gebruik te maken van de schade-compensatieregeling.

3. De reactie

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven.

De provinciale overste heeft namens de congregatie van de Broeders van O.L. Vrouw van Lourdes de volgende schriftelijke reactie gegeven op de klacht:

De congregatie heeft haar verantwoordelijkheid jegens haar (overleden) leden. Ook jegens aangeklaagde, hoe ernstig aangeklaagde zich ook heeft misdragen en daarmee veel leed heeft berokkend bij veel mensen. De feiten die aangeklaagde worden verweten zijn zeer ernstig en verdienen grondig onderzoek. De congregatie neemt iedere klacht tegen aangeklaagde serieus en het is ook in belang van de slachtoffers van aangeklaagde dat iedere klacht niet zomaar wordt afgedaan, maar kritisch wordt bekeken.

Naast de klacht van de heer klager zijn de congregatie geen andere klachten van seksueel misbruik tegen aangeklaagde bekend. Ook bij de commissie Deetman wordt hij niet vernoemd. In hoeverre ook klager slachtoffer van het afschuwelijke wangedrag van aangeklaagde is geworden dat kan de congregatie bevestigen noch ontkennen. Ter waarborging van de objectiviteit is het aan de Klachtencommissie toevertrouwd om vast te stellen of voldoende aannemelijk is dat klager door aangeklaagde seksueel is misbruikt, en zo ja wat hiervan de omvang en de ernst is geweest. Dit betekent niet dat de congregatie geen geloof hecht aan datgene klager in zijn klaagschrift beschrijft. Sterker nog het heeft de congregatie diep geraakt en geschokt. De congregatie bewondert de moed van klager om met zijn verhaal naar voren te komen. Het blijft voor de congregatie echter onbevredigend dat men aangeklaagde niet over het misbruik kunnen navragen.

Indien in alle redelijkheid aangenomen mag worden dat aangeklaagde klager seksueel heeft misbruikt dan acht de congregatie dit misbruik zeer verwerpelijk. Er zijn in dat geval geen woorden voor het feit dat aangeklaagde misbruik heeft gemaakt van zijn positie jegens klager. Het is in strijd met alles waarvoor men als congregatie en als religieus voor staan.

De congregatie wil daarom de pijn die klager heeft geleden vanwege hetgeen hem mogelijk door aangeklaagde is aangedaan erkennen. Daarvoor biedt de congregatie haar oprechte verontschuldiging aan.

De congregatie wil eveneens spijt betuigen indien de toenmalige congregatie in alle redelijkheid op de hoogte had moeten zijn van de misdragingen van aangeklaagde en daarin tekort is geschoten.

4. De beoordeling

- 4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.
- 4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

- 4.3. Bij de beoordeling van een klacht is voor de Klachtencommissie uitgangspunt dat de klacht van een klager of klaagster wordt gesteund door ander bewijs op grond waarvan het aannemelijk wordt dat een aangeklaagde zich schuldig heeft gemaakt aan seksueel misbruik.
- 4.4. De verklaring van klager is op de Klachtencommissie oprecht overgekomen. In de thans voorliggende zaak zijn echter geen feiten of omstandigheden aan het licht gekomen die de verklaring van klager ondersteunen. De Klachtencommissie is van oordeel dat enkel het feit dat aangeklaagde gedurende een periode van enkele maanden verbleef in [plaats] en daarna weer terugkeerde naar [internaat] onvoldoende is om te kunnen bijdragen tot de aannemelijkheid dat klager seksueel is misbruikt door aangeklaagde.
- 4.5. Gelet op bovenstaande overwegingen heeft de Klachtencommissie moeten vaststellen dat voor de feiten die klager heeft gesteld onvoldoende bewijs is gevonden, zodat de klacht niet gegrond kan worden verklaard; waarmee overigens niet gezegd wil zijn dat de door klager gestelde feiten niet waar zijn. Mocht er in de toekomst alsnog steunbewijs beschikbaar komen dan voorziet de Procedure in de mogelijkheid om van dit advies herziening te verzoeken.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de provinciale overste van de Broeders van O.L. Vrouw van Lourdes de klacht niet gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 31 december 2013 door mevrouw mr. M.D.J. van Reenen-Stroebel, voorzitter, mr. M.P.P.M. Merx en dr. P.J.A. van Panhuis, leden, bijgestaan door M.H.J. Materman, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.